

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Postilla Guillermi super Epistolas et Euangelia: per totius
anni circu[m]itum: De tempore/ Sanctis/ et pro defunctis**

Guilelmus <Parisiensis>

Basel, 1513

VD16 E 4385

Jn gallicantu Euange. Exiit edictu[m] a c[a]esare augu.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30573

In gallicantu Euangeliū

Et Tertia rō dī qz iōannē p̄sortia hōim de uitabat: et in deserto morabat: latitans in antris et speluncis donec spūsc̄tus ei dī rit ut exiret ad perhibendū testimoniū de ch̄risto. Et tūc venit ad iordanem p̄dicās

Luce. 3. a. baptis̄m p̄gūten-

Luce. 1. a. tie. Ch̄rist⁹ aut̄ mo-

raba cū hoib⁹ et cōuersabatur cum

p̄corib⁹: et man-

ducabat cum ip̄lis

Droptere ergo iudei ad iōannē le-

iugationē miserūt ut a-

eu interrogarēt: an

ec̄t ch̄rist⁹. Et r̄ndie

qz nō sū ego ch̄rist⁹.

Postilla

Ex̄t̄ edi-

ctu a ce-

sare au-

gu. 7c.

Luce. ii. Historia

huius euangeliū sa-

cra est anno christi

p̄mo visuali. xii. kal.

Januarij. feria. viij.

luna. xviii. inditoe

iiij. Ab initio illius

euāge. scribit sc̄t̄s

Lucas in p̄cedenti

capitulo ortu s̄acti

Ioānis baptiste. s. quō nūciat⁹ est p̄ ange-

lum gabriēl patrī suo c̄achariē in tēplo:

et quō natus est de sterili matre: et quō in

circumcisōne vocat⁹ est nōmen eius Jo-

annes: et quomō ip̄le puer crescebat quā-

tum ad augmentū corporis: et conforta-

tur spiritu: scilicet quantū ad augmētū

gratię et virtutis. Et erat in deserto usq;

ad diem ostensionis suę ad israel. Et de-

scribit ortum p̄curforis. Hic consequē-

ter describit ortum saluatoris dicens: Fa-

crum est autem in diebus illis. a.

Ex̄t̄ edictum a cesare augusto. Lyra. Hic

olēdit tempus nativitatis ch̄risti qui na-

tus est imperante cesare augusto: qui no-

minatus est augustus ab augendo: qz val-

de notabiliter auxie imperium romanū:

qui regnauit quadraginta duobus annis/

et duodecim annis ante nativitatem ch̄ri. B

sti: et post tanta fuit pax in vniuerso orbe

vt ad litteram videretur impletum quod

predixit. Conflabunt gladios suos in vo-

meres et lanceas suas in falces. Et alibi:

Orietur in diebus p̄p. 7d.

eius iusticia et abū-

dātia pacis. Et re-

rum. Non levabit El. 2. b.

gens contra gente-

gladium. Et sic in

diebus cesaris au-

gusti omnibus gen-

tibus romano im-

perio subiectis suis

vniuersalis pax in

orbe. Ideo māda-

uit. b. C Ut de-

scriberetur vni-

uersus orbis, ve-

per hoc sciret qua-

liter terrę esset po-

pulat⁹: et quanta

tributa glorię sue

possent reddere: vt

sic tributis indebi-

tis nō grauaretur:

et etiam sciretur p-

quem modum s̄u-

gile terre a roma-

no imperio melius

*regeretur. c. H*ec descriptio primo

*facta est a p̄f̄side syrie cyrino. D*uc

em Lyrinū cesar augustus p̄fecerat ter-

re syrie ad iplam regēdam. Et quia syria

est in medio terre habitabilis: et ibi suit

ipsa descriptio primo inchoata: vt inde de-

nunciaret fieri in aliis prouinciis circu-

*lariter. d. E*t ibant omnes vt pro-

fiterentur singuli in ciuitate suam.

sc̄z vnde oriundi erat. Profitebatur aut̄

duplicitate se subiectos esse romano impe-

rio: id est scripto: q̄ noia eorum scribebā-

tur: et facto: quia soluebant censum impe-

ratorū: sc̄z vnū nūmū argenteū valente. r.

*nūmos vñales. e. A*scē. at et ioseph.

sc̄z vir marie. f. A galilea. quia inferi-

or erat q̄ iudea. g. De ciuita. na. vbi

ch̄rist⁹ p̄cept⁹ erat: et in q̄ ioseph māebat.

A a. In iudeā ciui. d. i. in bethleem q̄ dicis ciuitas dauid: q̄ inde oris̄dus fuit.
 1. Re.17.a b. Et q̄ es. de do. et fa. i. de genere
 dauid. c. Et p̄f. cū maria sibi de.
 vxore pregnā. ipsa em̄ erat de eadē tri
 bu cū ioseph. Et li
 cer marianō fuisse t. in iudeām ciuitatem dauid que
 obligata tanq̄ pre s de qua namis
 gnans illuc ire pro b. vocatur bethleem: do q̄ esset de
 pter lōitudinem s recognoscere se.
 viq; q̄ naçareth di
 stat a bethleem qua
 si per tres dietas: t. matronaliter
 tamē pter exēplū
 obediētē cū ipsis
 mulieribus ire vo
 luit. Itēz ex diuina
 dispositiōe hoc fa
 ctū estkyt sic christ
 nascetur in beth
 leem sicut p̄dictuz
 fuit. Et tu bethle
 em terra iuda neq̄
 q̄ minima es in p̄n
 cipibus iuda: et te
 em̄ exēct dux qui re
 gat populū meum
 israel. d. Et fa
 ctū est du es. ibi.
 ipse. sūt dies ei
 vt pare. s. nouem
 mēles ipleti sunt a
 die p̄ceptiōis chri
 sti. e. Et pe. fi
 liū suū p̄mōze.
 Dicit autē primo/
 genit⁹: nō q̄ post illū habuit filio s. alios:
 sed quia an illū alii filii non babu s: quia
 sicut ante partū: ita in partu et post partū
 inuolata virgo permāst. Et ī imp̄ leta ē
 ista p̄phetta. Ecce virgo cōcipiet et p̄ari
 et filiū. Et ipsa beata virgo maria magnū
 gaudiū habuit in chriſti nativitate: et hoc
 ideo: quia sine dolore/sine afflictione/et si
 ne debilitate sui genuit filiū quē scīnūt
 esse deū et hoīem: nā sicut virgo cōcepit
 et sine dolore genuit. f. Et pānis cū i
 uoluit. s. p̄ se. p̄az. L. ex q̄ p̄t̄ salitas q̄
 scribit i li. de infantia salvator⁹. s. p̄am ob
 strices habuisse: q̄ nō requirunt̄ nisi. p/
 peer afflictionē m̄ris i partu: q̄ nō habuit
 locū i virgine puerpera: q̄ peperit sine do
 lore et sine debilitate. g. Et reclina.
 cū i p̄se. L. y. ioseph em̄ i itinere adduxer
 rat secum asinū ad
 porrāndū vxorē p̄/
 gnātē: et bouē ad vē
 dēdū: vt de hōcio
 solueret expēlas in
 via. Et illis duob⁹
 aīlib⁹ fecit p̄se/
 piū iūta se: i q̄ bīa
 v̄go reclinat filiū
 natū: s̄m q̄ fuerat
 p̄dictū. Lognouit. Esa.1.
 bos possessorē suū
 et asinū p̄lepe dñi
 sui. Dicit em̄ qdā
 q̄ asinū et bos genu
 flexerunt corā chri
 sto. Unde: In me
 dio dūi aīaliū co
 gnoscet. vñ. Ber.
 O christiane vide
 qualis p̄ te facius
 est christus: quia si
 rer: vbi aula regia
 vbi th̄. ni sublimi
 tas: vbi curie regal
 frequētia. Ecce au
 la regia subbulum:
 throni sublimitas
 p̄sepī. curie regal
 frequentia bos et
 asinū. b. Quia
 nō erat ei lo. r̄. Bo. h̄ rep̄bēdūt chri
 stianoꝝ delicie diuitiæ et honores būi m̄
 di. Deliciæ in b̄ q̄ dei fili⁹ nō mollib⁹ v̄l ca
 lidis pelliciis idut̄ fuit: s̄ v̄lib⁹ pānis in
 uoluit. Honores i b̄ q̄ nō i palatio s̄ i p̄
 sepī ei reclinauit mater sua. Diuitiæ in
 b̄ q̄ locū r̄. o. habuit i diuersorio. Ber. O
 bo qd̄ sollici⁹ es d̄ regali palatio: ecce rex
 tu⁹ facet i p̄sepī: qd̄ cogitas d̄ p̄cioso idu
 mēto rex tu⁹ idu⁹ vili pāniculo. i. Et
 pasto. erāt in regi. ea. vi. et custo. vi
 gi. no. su. gre. su. s. inf hierlm̄ et bethleem
 q̄ ciuitatē distat ad duo miliaria ab iūce

In gallicantu Euangelium

E a Ecce ange. dñi ste. iux. il. s. para? z non in palatio. l Et subito facta ē **g**
 ad reueladum eis diuina. b Et clari. cū ange. q̄ tāc̄ pincipales iter alios an
 dei circū. eos. nō tū exerī in corpe. s̄
 etiā interī imēre. c Et timu. timo.
 mag. ex insolita vi. de: h̄ angel⁹ dñi p̄lo
 labatur eos dicēs.
D Et holi. time.
 cur? cām subiugit.
E Ecce em̄ euā
 ge. vo. gau. ma.
 qd̄ erit oī v̄lo.
 nō solū iudeor sed
 etiā gentiliū. Gor.
 r̄ hoc gaudiū ē ma
 gnū s̄m oēm dīmē
 s̄lōne: qr̄ altū. p̄fun
 dū. lōgū. latū. Altū
 qr̄ er̄ altitudo atti
 git celū. q̄ Ber.
 Dagna ē hodie
 na festivitas. Et glā
 replet ante h̄ terrā.
 Profundum: quia
 eius p̄funditas pe
 netrat infernū: scz
 vsc̄ ad sanctos qui
 erāt in lymbo. Itē
 eius longitudo p̄
 ceditur a principio
 mundi vsc̄ ad finē
 mundi. Item eius
 latitudē occupat
 orbem terrarum.
 Ade hodie canit
 in prefatione misse
 secunde: profusis
 gaudiis totus i or
 be terrarū mūdus
 exultat. f Quia nat⁹ est nobis. scz
 hominibus & angelis pariter: qr̄ confor
 tio hominī reparāda est ruina angelor̄.
S Chodie. Ly. dicit hodie: Quis es et
 nos: quia nos illa ex claritate diuina sūt
 ita illuminata ac si eset dies clarissima:
p. 158. b s̄m q̄ fuerat predicatum. Et nos sicut di
 es illuminabili. b Salua. q̄ est chri.
 dñs i ciui. da. i. in berbleem. i Et h̄
 erit vo. slg. Inue. isā. pā. inuo. & nō
 sericiis involuta. k Positū in vrese.

s̄ in forma būana
 a Et ecce āgel⁹ dñi stetit iuxta illos
 s̄. lumen̄ s̄onis illuminās & virtus instruēs
 b et claritas dei circūfusit eos: et
 s̄ villa infusa sp̄leoribus d̄ noce.
 c timuerūt timore magno. Et dixit
 s̄ consolando
 d illis āgelus: Adlite timere: ecce
 s̄ notum facio
 e in euāgeliō vobis gaudiū ma
 gaudiū
 f gnū qd̄ erit oī pp̄lo: qr̄ nat⁹ ē nob
 s̄. i. in h̄natio die naturalē & gre. & chō & dñs.
 g hōdie saluator: q̄ ē christ⁹ dñs in
 s̄ verbī. s̄ hūlitas christi signū ē salvationis.
 i cūntate dāuid. Et h̄ erit vobis si
 gaudiū. Inuenient. Isante pānis iūo
 k lutū & p̄situ in p̄sepio. Et subitō
 s̄ loquēt̄. s̄ magna
 facta ē cū āgelo militūdo celest̄ m
 s̄ expeditio cōtra demones.
 l de aduentu saluatoris
 militie laudātū dñi ē dicentū: s̄
 s̄ laus
 glā ē altissimis deo: Et in terra p̄
 s̄ cum deo.
 pax hominib⁹ bonę volūtatis.

s̄ nec calicem aque frigide potes offerre:
 offer deo bona voluntatem. vnde Aug⁹.
 Coronat deus intus volūtatem: vbi nō in
 uenit facultatē. q̄ Chrys⁹. Dexterā tua
 plena bona voluntate. Q̄ multis miracu
 lis sūt declarata christi natuitas. Mati
 uitatis christi vñ Inno. papā multis mira
 culis sūt declarata. Nā ipsa nocte obscu
 ritas noctis versa est in diem. Item cum
 tempore natuitatis christi ante & post fu
 isset pax in omnibus terris & prouinciis:

A romani tēplū pacis pulcherrimi cōstruerūt: et cōsulētes apollinē deū suū cōdiū duraret tēplū hoc: respōdit eis: H̄diu virgo nō pariet. His auditis dixerūt. Tēplū paci ieternū maner. Impossibile eīt̄ credebat v̄ginē pārere. T̄ h̄i i forib̄ tēpli sc̄pserūt. Tēplū pacis in eternū maner. Is ip̄a nocte q̄ d̄go pepit: tēplū funditus corruer. Item fīm p̄phetiā Dicere. signū datū est eis: q̄ oīa idola corruerēt: q̄n d̄go pareret: et q̄p̄ b̄ sacerdotes idoloz̄ imaginē v̄gis pue rū i gremio bauula tē fecerūt: et i secreto loco tēpli pone res adorauerūt. Itē ex legenda lōbardica habet: q̄ ipso die natuuitat̄ christi statua Romuli et oīa idola in diuersi locis corruerūt. Item ipso die tres soles in oriente apparuerūt: q̄ paulatim i vñ corp̄ solare redacti sūt. Itē Inno. papa dīc: q̄ fōs aḡ in ip̄a nocte in liq̄re olei v̄sus ē: et tota die largissime manauit flūs v̄lōs in ryberim: sic Sibylla ap̄hetauerat: q̄ nisi erūperet fons olei nō nasceret saluator. Itē Inno. papa dicit: q̄ Octavianus impator cū vniuersū orbē iurisdicōi romanę subiugaret: intantū senatu placuit: vt cū prodeo colere vellēt. Ad illoꝝ ḡinstatiā Sibylla ap̄hetissaꝝ p̄fūluit: si maior eo aliquā nasceret. Cū ḡ i die nataꝝ christi sibylla i camera impatoris orōib̄ insisteret: i die media aureo circulꝝ apparuit circa sole: et in medio circuiti d̄go pulcherria puer ge stas i gremio: tūc hoc cesari ostendit. Admīrās aut̄ impator: audiuit vocē dicēt̄: h̄ec ēara celi. Dixit̄ ei sibylla: Dic maior re tr̄ip̄m tō adora. Eūdēḡ locū i honore b̄re marie v̄ginis dedicauit: q̄ v̄lōs bodie sc̄ra maria d̄ara celi d̄. Impator iḡit illi pue ro hostias obtulit: et ip̄e deos suos d̄ cete ro colere recusauit. Huic dicto cōcordat

Timothē historiograph⁹ et Orosius p magna parte. Circa p̄is euā. vbi d̄: An nūcio vobis gaudiū magnū. Notādū/ magnū gaudiū instat coti pplo christiano de natuuitate filij i h̄uana natura i p̄rio re

coleda: p quē natu ra h̄uana ē sup oīa exaltata / t oīb̄ bo nis repleta. Mat⁹ ē cū fil⁹ dei cī sa co pleno oīm grātū; et virtutes no bis grāt̄ donauit. Quō etiā nō omia cū illo nobis dona uit: ap̄terea angel⁹ dixit: Annūcio vobis gaudium mag nū: q̄z nat⁹ est nob̄ saluator. Abi noct dū: q̄ p̄inus bō/ s̄c̄y dā. p̄duc⁹ fuit s̄l

ne patre et m̄re. Secūdus bō. s̄. Euā p̄du cta fuit ex patre sine matre: et oīs alii homines ex patre et matre. Restabat aut̄ q̄r tus modus: vt quis p̄ducereſ ex m̄re si ne patre: sic christ⁹ bodie nat⁹ ē. Et in hac quarta generatiōe filij oīs in terrā suā. s̄. celestē hierusalē per christi meritū redierat: sicut in figura de⁹ dixit Abraꝝ. vnde Generatione autē quarta reuergentur.

B **C** factū ē cū discessisseſt an geli ab eis. Vēc historia signatur vt ſ. Dū inītiū illi⁹ euā. scribit s̄. Lucas illud euāḡ. qđ bo

die i nocte christi lectū ē: et statim post v̄ba angeloz̄ laudātū deū z dicitū: Glia in altissimis deo: i terra par hoib̄ bone voluntatis: sequiſt hoc p̄fens euāgelii. Et factū ē cū discessisseſt angeli ab eis i celū: **P**astores loquebāt ad iūi. t̄c. Ly. H̄ic describit̄ pastoz̄ deuotio: q̄ sta tim postuſionē ista dimiſſo grege iuerat ad vidēdū natū. Factū ē postq̄ angeli discessisseſt ab eis. s̄. pastoz̄ i celū. i. postq̄ aspectib̄ pastoz̄ se abstraxerūt ascēdētes i celū. a **P**astores loque ad iūicē. sc̄z d̄ christi natuuitate. Sicut et duo disci puli eūtes i emaus de ei⁹ passiōe dicēt̄.

Pastores loquebāt ad iūi.

B